

HIGHEND | SILLÄ KORVALLA: DIPTYQUE DP140 -KAIUTTIMET

TASOKKAASTI MAGNETOSTAATILLA

TEKSTI JAAKKO ERÄPUU | KUVAT VALMISTAJA

Taannoin kovassakin kurssissa olleet magnetostaattiset paneelikaiuttimet jäivät vuosituhannen vaihteessa koteloitujen ratkaisujen varjoon. Alan kansainvälisillä messuilla on kuitenkin viime aikoina näkyneet merkkejä muutoksesta. Markkinoita pitkään hallinnut amerikkalainen Magnepan on saanut useammankin eurooppalaisen kilpailijan, joista ranskalainen Diptyque on jo ehtinyt Suomeenkin.

Kuka?

JAAKKO ERÄPUU on maaseudun rauhassa asuva, laadukasta ääntä suuresti arvostava äänentoiston rautainen ammattilainen, yli neljännesvuosisadan kokemuksella. Rytmimusiikin levyarvosteluista journalistisen uransa aloittanut ja sittemmin myös hifiin korvansa kallistanut audiokonkari poimii kokeiltavaksi laitetarjonnan valtavirrasta poikkeavia mielenkiintoisia tuotteita.

DP140 ei ole kovin kranttu sijaintipaikkansa suhteen, mutta dipolina sen etäisyys etuseinästä määrittelee bassotoiston luonteen koteloitua ratkaisua havaittavammin.

Eteläisen Ranskan Montaubanissa, Toulousen lähistöllä toimiva Diptyque Audio syntyi vuosituhannen vaihteissa, kun elektroniikkaa ja akustiikkaa opiskellut sekä ultraäänisovelluksiin perehtynyt Gilles Douzieh yhytti pitkän linjan hifiharrastajan ja kaiutinspesialistin Eric Poixin. Kaksikko kehitteli magnetostaattisella periaatteella toimivan kaiuttimen prototyypin taidenäyttelyn äänentoistotarpeisiin, ja se toimi niin hyvin, että ajatusta sarjavalmistuksesta ei tarvinnut kauaa pähkäillä.

Sarjavalmistus on kuitenkin Diptyque Audioksi nimetyn yrityksen tapauksessa suhteellinen käsite, sillä kaiuttimet rakennetaan käsityönä. Valmistusprosessi etenee pääosin talon sisällä, joskin kaiuttimen metallirungon pulverimaalaus on ulkoistettu paikalliselle alihankkijalle.

Sähköisestä suunnittelusta vastaavan Douziehin ja mekaniikasta huolehtivan Poixin yhteistyön hedelmät putkahtivat julkisuuteen ja markkinoille vuoden 2010 tienoilla, mutta lähinnä kotimaassaan. Alan isoille messuille, Müncheniin, Diptyquet ilmaantuivat 2018, jolloin niin Hifimaaailman edustaja kuin parit potentiaaliset maahantuojaehdokkaatkin rekisteröivät lupaavasti soivat paneelit hektisen messuhälinän häirinnästä huolimatta. Sama toistui vuotta myöhemmin.

Diptyque Audion mallisto koostuu neljästä kaiuttimesta, jotka on nimetty niiden korkeuden mukaan, siis DP77, DP140, DP160 ja siitä jalostettu puoliaktiivinen lippulaiva. Malliston pienin, kätevän kokoinen DP77 on löytänyt tiensä – hifikattausten ohessa – myös amatikkäyttöön, erilaisten musiikkiesitysten monitorointiin tai pienimuotoiseen pa-toimintaan. Isompia, kuten kokeiltua DP140:tä, tavataan lähinnä laatutietoisien hifistien kotilaitteistoissa.

SARANOIMATON DIPTYKKI

Tyyppikilpeään mukaillen Diptyque (suomeksi kaksiosainen, saranoitu taulu) DP140 on vajaan puolitoista metriä korkea kaksiteinen ja dipolitoiminen tasokaiutin, joka toimii pbm- eli push pull bipolar magnet -periaatteella. Sen mukaisesti ääntä säteilevän kalvon liikuttelun kontrollille olennaiset, voimakkaat neodyymimagneetit on sijoitettu sen kummallekin puolelle.

DP140:n tasokalvon pinta-ala on 0,198 neliometriä, ja sen avulla toistetaan sekä bassot että keskialue. Diskanttia varten tasokalvon kehikon kylkeen on liitetty kapea koivupuinen pylväs, johon on työstetty noin 20-senttimetrinen nauhalementti. Elementin upotus toimii suunnattomana, joka sovittaa toiston akustisesti saumattomaksi tasokalvon ja kuuntelutilan kanssa. Suomalaisesta koivusta valmistettua pylvästä ei ole saranoitu kalvon kehikkoon, että sikäli diptyyki ei toteudu aivan täysin. Taiteellinen vaikutelma kyllä välittyi.

Mittasuhteisiinsa nähden DP140 on suorastaan siro ja tyylikäs. Mustan ohessa

kaiuttimen basso-keskiäänisen suojaverkon väriksi voi valita lisähintaan kullaa, hopeaa, pronssin tai kuparin.

Kaiuttimen jakotaajuus sijaitsee 1 800 hertsin huitteilla ja jako on ensimmäistä astetta. Herkkyydeksi kerrotaan puolestaan 86 desibeliä per watti, joten sitä kautta tulee ymmärrettäväksi myös suositeltavan minimivahvistintehon lukema 60 wattia. Nimellisimpedanssiksi mainitaan kuusi ohmia.

SIJOITUKSELLA SOINTI PARHAIMILLEEN

Diptyquen visiitistä tulivatkin varsinaiset ranskanviikot. Maahantuoja laittoi kaiutinten mukaan La Rosita Maverick II -vahvistimen, jonka se katsoi toimivan erityisen hyvin epäherkähköjen DP140:ien kanssa. Tämä tuli toki todettua koeponnistajan tuvassakin, sillä Maverick otti kaiuttimet tiukkaan otteeseensa selkeästi vakuuttavammin kuin niin ikään ranskalaisen Atollin pienikokoinen mutta pirtsakka MA100-pääte. Kyse ei ollut tehosta, sillä lukemien ero ei ollut kovin iso. Veikkaisin pikeminkin vääntömomenttia, jonka tuottamisessa virtalähde lienee isommassa roolissa kuin päätekomponenttien tyyppi tai määrä.

DP140 ei ole kovin kranttu sijaintipaikkansa suhteen, mutta dipolina sen etäisyys etuseinästä määrittelee bassotoiston luonteen koteloitua ratkaisua havaittavammin. Kuuntelusesiot koeponnistajan huoneessa osoittivat, että noin metrin välys kaiuttimen ja seinän välillä on kokolailla ehdoton minimi. Sitten taas 120 senttimetriä toimikin jo niin hyvin, että siihen kaiuttimet jäivät, vaikka satunnainen siirto vielä etääm-

Accum fugit poreperum exca cus ratest
ex et qui sectate essit ullum idenia qui ut
ad et experfe rnatur, asped quis

Accum fugit poreperum excea cus ratest
ex et qui sectate essit ullum idenia qui ut
ad et experfe rnatur, asped quis

mälle tuotti hieman isomman soundin. Toki tuota isoutta riitti jo muutoinkin, sillä kaiuttimet päätyivät tarkistuskuunteluiden myötä diskanttinauhat ulkoreunalla -asemointiin. Tähän taas vaikutti kaiuttimien välisen etäisyyden ja kuuntelukolmion asteluvun muodostaman yhtälön haarukoinnin lopputulema.

ELEGANSSIA, ENERGISYYTTÄ JA EROTTELEVUUTTA

Laajakaistojen ja muiden koteloitujen kaiutinten kanssa pitkään puuhastelleelle ja elektrostaattinsa jo ammoiin hukanneelle journalistille Diptyque DP140 -parin soinnilliset ominaispiirteet toimivat oivallisena muistutuksena siitä, miten laadukasta ja koherenttia ääntä saadaankaan jo kohtuukokoisista dipolitoimisista paneeleista. No, Hifimaailman numerossa 7/2019 tuli osallistuttua Magnepanin uusimman, vähemmän kohtuukokoisen lippulaivan kuunteluihin, mutta nehän tapahtuivat isossa tilassa ja highend-henkisen, hintavan oheiskaluston kera. Taisi setti kokonaisuudessaan kustantaa kuusinumeroisen summan.

DP140 soi solakaksi paneeliksi yllättävänkin tuhdisti. Basso-keskiäänis-paneelia ympäröivän konstruktion tukevuus oli toki käynyt ilmi jo kaiuttimien nostellessa, mutta silti bassojen ruudikkuus pääsi hiukan yllättämään. Seurantakykyäkin tuntui bassoalueella olevan. Eivätkä alapään uskottavuutta niistäneet ylempien bassojen laatikko-maiset väritymät, niin kuin koteloitujen kovapuhujien kanssa usein, ainakin jossain määrin käy. Ihan absoluuttisen

tymäkintä potkua paneeleista ei saanut irti, mutta varsin vakuuttavaa jytettä kuitenkin.

Rockin ryske ei tuottanut Diptyque-paneelille mitään vaikeuksia, vaikka kaiutinparin soundilliset vahvuudet viittaisivatkin toisaalle. Uusinta Nick Cavea, vähän vanhempaa Billy Gibbonia ja vielä iäkkäämpää Zappaa DP140:t käsittelivät asiaankuuluvalla särmikkyydellä, mutta vielä paremmin niiden pirtaan istuivat Paolo Fresu, Lars Danielssonit, Ilmiliekit ja Bowman Triot, kokonaan tai osittain akustiset rytmimusiikkiorkesterit – puhumattakaan Ligetin tai Bartokin kanssa puuhailevista jousikvarteteista tai konserttilyygelillään Chopinia tai Sibeliusta soljuttelevista soittoniekoista. Näin ihan muutamia nimiä kuunteluhetkien herkkupaloista mainitakseni.

Musiikillisiin ja tuotannollisiin nyansseihin sointibalanssiltaan neutraalin oloiset DP140:t suhtautuivat arvostavasti. Yleinen selkosointisuus leimasi kaikkea kuunneltavaa musiikkia, ja kun tuli tarve välittää hienonhienoja yksityiskohtia, ne valottuivat viimeistä piirtoa myöten mutta ilman kliinisyiden tai epäluonnollisen teräväpiirtoisuuden kirousta, elegantisti ja luontevasti.

Erityisen hyvin kaiuttimet toimivat mikrodynamiikan vaihtelujen ja iskuäänten nopeuden lohkoilla. Perkusioiden kipakimmatkin kuviot kulkivat pidäkkeettä ja puhtaasti. Afro ja lattari sykkivät irtonaisesti ja energisesti.

Omaan pylvääänsä, tasokalvorakennelman rinnalle asennettu nauhadiskantti hoitaa osuutensa sonnillisesta

kokonaisuudesta lajityypilleen ominaisesti, puhtaasti ja sävykkäästi. Minkäänlaista sibilanssia ei ole aistittavissa, ilmapuutusta ja avaruutta sitten senkin edestä. Toki myös takaa, sillä nauhahan säteilee myös siihen suuntaan. Nauhan eteen työstetty suuntain/aallonohjain rajoittaa hieman optimin kuuntelun alueen leveyttä, varsinkin jos kuuntelupiste sijaitsee lähikentässä. Nauhan takanakin on suuntaavuutta aiheuttava upotus, josta saattaa hyvinkin olla iloa äänikuvallisessa mielessä. Joidenkin dipolien tuottama korostunut avaruus ei pilaa DP140:n äänikuvan luontevaa syvyytsvaikutelmaa.

HILLITTYYN HERKUTTELUUN

Diptyque DP140:n osoittauduttua riittävän tehokkaalla puolijohdevahvistimella yleispäteväksi toistimeksi kovaankin kyytiin, tuli mieleen haarukoida sen mahdollista soveltavuutta hillitympään herkutteluun suosituksen alittavalla putkivahvistuksella. Talosta sattumoisin löytynyt 2 x 20-wattinen SRS 551 SET kehiin ja maltilliset volat ynnä pienimuotoinen akustinen jazz soimaan neljän ohmin lähdeistä. Haa, ei hassumpaa. Ehkä bassokontrolli ei yltänyt puolijohdetasolle, mutta muuten soundi ehostui pykälää mehevämmäksi ja läsnä olevammaksi. Eli äänenpaine-, bassotoisto- ja genrevarauksin DP140 taittuu ainakin noin 24-neliöisessä huoneessa – yleispätevyydestä piirun tinkien – myös intiimin nautiskelun välikappaleeksi.

Vähemmästäkin voisi huudahtaa: C'est très bien! ■

DIPTYQUE DP140

Hinta	6 990 €/pari (musta/koivu)
Edustaja	Stars And Stripes Oy
Lisätietoja	dipdyqueaudio.com starsandstripes.fi
Mitat (lxkxs)	142 x 48,5 x 7 cm
Paino	21 kg
Toimintaperiaate	2-tie
Suurin suositeltava teho	160 W
Nimellisimpedanssi	6 Ohm
Elementit	
-basso	0,198 m2 tasokalvo
-diskantti	200 mm nauha
Jakotaajuus	1 800 Hz
Liitin	Naparuuvi
Kaksoisjohdotus	Ei